

Infoleht 2/2024

Üritused

- **Ühingu suvepäevad 13.-14. september Peipsi ääres**

Seekordsed suvepäevad algasid Peipsiääre Vallavalitsuse korraldatud planeerimisalase töötoaga Kallastel. Töötoa juhatasid sisse Peipsiääre vallavanem Piibe Koemets ja arendusnõunik Taivo Tali. Pärast ülevaadet vallast, Kallaste linna arendamise sõlmküsimuste ja valupunktide ärakuulamist ning lühikest jalutuskäiku asuti töörühmades tööle. Osalejad pakkusid välja viise, kuidas Kallaste linna keskust elavdada. Õhtusel seminaril arutati aktiivselt planeerimiseaduse muutmise eelnõu üle. Teisel päeval toimus seminar Peipsimaa Pärimuskeskuses, kus rääkisime ruumilise keskkonna planeerija kutsest ja kutse andja konkursist, AESOP (*Association of European Schools of Planning*) kongressist Pariisis ning Põlva valla üldplaneeringust.

- **Õppereis Hollandisse**

Planeerijate ühingu õppereis Hollandisse toimus 09.–12. oktoobrini. Esimesel kahel päeval kohtuti Amsterdami linnavalitsuse planeerijatega, kellega koos külastati mitmeid arenduspiirkondi, sealhulgas Amstel III, Cruquiuskade ja Houthavens. Kohalikud eksperdid tutvustasid piirkondade tulekuvisioni, jagasid ülevaateid planeerimisprotsessist ning käsitlesid peamisi põhimõtteid ja esile kerkinud väljakutseid. Kui esimene päev möödus peamiselt ühistranspordiga, siis teisel päeval liiguti linnas ratastega, läbides erinevate arendusalade vahel kokku vähemalt 20 kilomeetrit. Reisi kolmandal päeval külastati Haagi, kus toimus kohtumine Hollandi riigiarhitekti bürooga, kes andsid ülevaade erinevatest töödest ja projektidest. Samuti külastati Haagis strateegilise planeerimise bürood PosadMaxwan, mis keskendub uuenduslike lahenduste väljatöötamisele nii linna- kui ka regionaaltasandil. Kokkuvõttes oli reis edukas ja pakkus hulgaliselt uusi ideid ning inspiratsiooni, mida planeerijad saavad tulevikus töös rakendada. Ja kuna keegi jalgrattaga kanalisse ei kukkunud, võib reisi kindlasti kordaläinuks pidada.

Veebiseminarid

Ühingu veebiseminarid on mõeldud avatud ja ausaks aruteluks, oma mõtete väljendamiseks ja teiste kuulamiseks. **Seminari teemasid võivad algatada kõik, juhatus on ettepanekute eest tänulik.**

- **Haapsalu merevaate lahend**

1. oktoobri vebinaril arutati Tallinna ringkonnakohtu [3-22-1311](#) lahendi üle. Jõuti arusaamale, et vaade on igal juhul oluline avalik huvi, mitte üksikut kinnisvaraomanikku puudutav teema. Vaatega seonduvaid asjaolusid tuleb igakordselt kaaluda kas planeeringu- või ehitusloamenetluse staadiumis. Planeerijad leidsid mitmeid võimalusi lahenduse parendamiseks, mis oleks võinud konflikti ära hoida. Arutleti ka teemal, kas antud juhtumi puhul võinuks niivõrd vana detailplaneeringu osaliselt kehtetuks tunnistada ning lahendada ehitusõigus projekteerimistingimustega. Täpsustati üle, et kehtetuks saab tunnistada ka detailplaneeringut, mida on hakatud ellu viima või mis on osaliselt ellu viidud. Siiski toonitati, et igasugune kehtetuks tunnistamine on väga suur haldusrisk, kuna see on olemasoleva olulise õiguse ära võtmine, mistõttu tuleb igat kehtetuks tunnistamist väga hoolega kaaluda. Arutelust jäi kõlama, et mitte mingil juhul ei tohiks ehitusloa väljastada automaatse toiminguna. Kaalutetud otsus on vajalik ka sel juhul, kui ehitusloa väljastamise aluseks on kehtiv detailplaneering. Mõistlik oleks üle 5 aasta vanuste detailplaneeringute puhul neid projekteerimistingimustega täpsustada. Meeles tasub pidada, et avaliku ruumi kujundamine on KOV-i ülesanne, seda ei saa jätta naabritevaheliste vaidluste lahendamisele. Seminaril osales ka vandeadvokaat Villy Lopman AB-st RASK, kes avas arutatud teemade juriidilist vaadet.

- **Eriplaneeringute üldplaneeringusse kandmine**

Esimene kohaliku omavalitsuse tuuleenergeetika eriplaneering Eestis on jõudnud heakskiitmise etappi. Kuna selle planeeringu liigi puhul praktika puudub, arutati 22. oktoobri EPÜ seminaril mis kaasneb kohalike omavalitsuste tuuleenergeetika eriplaneeringute kehtestamisega. Läbi käisid teemad nagu kehtestatava eriplaneeringu planeeringuala suurus ja piirid, mida pidada eriplaneeringuga kavandatud ehitise asukohaks ja kuidas oleks kõige mõistlikum kanda see üldplaneeringusse, mida pidada eriplaneeringu elluviimiseks ja kas eriplaneeringut on võimalik üldplaneeringust ka „välja kanda“. Oli sisukas arutelu, kuid lõplikele seisukohtadele ei jõutud. Lepiti kokku kohtumise korraldamises RePÕM ruumilise planeerimise osakonnaga.

- **Tulekul**

26. novembri veebiseminaril tuleb jutuks kaks teemat: VASAB eesistumine ning Hollandi õppereisi muljed. Eesti on perioodil juuli 2024 - juuni 2025 VASAB koostöövõrgustiku eesistuja. VASAB (<https://vasab.org/>) on Läänemeremaade ruumilise planeerimise ja territoriaalse arengu koostöövõrgustik, mille eesmärk on edendada Läänemere piirkonna tasakaalustatud ruumilist arengut ning ruumilist planeerimist. VASAB tegeleb aktiivselt meetodikate, koostööprojektide ning valdkondade ülese dialoogi arendamisega Läänemere makroregioonis. Seminaril tutvustab Tiit Oidjärv VASAB Eesti eesistumise prioriteete ning tegevusi. Teise teemana tutvustame paari Amsterdami linna arenguala tulevikuvisioni ja väljakutseid, räägime vahetutest muljetest seoses Amsterdami rattateede võrgustikuga ning tutvustame Hollandi riigiarhitekti tegevust. Registreerimise info ühingu kodulehel.

10. detsembri veebiseminaril arutame planeeringute menetluse kiiruse üle. Kas ja kui palju pikendavad planeeringute menetlust seadusest tulenevad reeglid ja etapid ning kus peitub võimalusi menetluse lühendamiseks.

Jälgi veebiseminaride infot ühingu kodulehel planeerija.ee ja infolistis.

Planeerimisseaduse eelnõu

Ühing andis tagasiside planeerimisseaduse muutmise eelnõule (vt kiri ühingu veebilehel planeerijad.ee/uhingu-seisukohad/) ning ühingu esindajad kohtusid 31. oktoobril ministeeriumi esindajatega. Kokkusaamisel ministeeriumiga arutati selle üle, kas maakonnaplaneeringutega kinnisomandile kitsenduste seadmine on vajalik ning kas see muudab planeeringute hierarhilisuse põhimõtteid. Ministeerium tõi välja, et tegelikult seavad maakonnaplaneeringud ka täna kitsendusi, kuid seda ei ole otseselt välja öeldud. Räägiti ka planeeringute avalikustamise teavitamiste teemadel. Viiepäevane etteteatamisaeg jääb eelnõusse sisse, kuna leitakse, et Eestis on siiski teatav digilõhe ning inimestel peab jääma puhveraeg, et vajadusel oma käimisi avalikustamisega seonduvalt ette planeerida. EPÜ kirjas välja toodud probleem üldplaneeringu koostamisel lahendatavate ülesannete kohustuslik loetelu kohta sai kohtumisel vastuse, et kohustuslike ülesannete määramisest loobutakse. Samuti loobutakse üldplaneeringu ülesandena omavalitsuse territooriumiga piirnevate avalike veekogude üldiste kasutustingimuste seadmise nõudest. Seaduse muudatusega kaotatakse ka KOV eriplaneering. Edaspidi peab ORME objektide planeerimisel läbi detailplaneeringu DP algatamise taotlus sisaldama asukohavaliku analüüsi, mis annab otsustajale toetavad infot asukoha valiku põhjendatuse ning valitud alal DP algatamise kohta (sarnaselt nagu KSH eelhinnangu koostamiseks esitatakse KOVile alusinfo). Eelnõu kohaselt asukohavaliku analüüsi avalikustamise nõuet ei tule, kuna sellist analüüsi ei saa vaidlustada. Planeeringute kehtivusega seotud küsimustes ja elluviimise mõiste osas täit selgust veel ei ole.

Krundi kasutamise sihtotstarvete ja maakasutuse juhtotstarvete kaardistamine

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on tellinud uuringu, mis puudutab krundi kasutamise sihtotstarvete ja maakasutuse juhtotstarvete määramisega seotud probleeme ning planeerimisseaduse ajakohastamise vajadust. Töö teostab AB Sorainen ja Skepast & Puhkim OÜ. Eesmärk on välja tuua praktikas enim kasutatavad maakasutuse juhtotstarbed ja krundi kasutamise

sihtotstarbed. Hinnata kasutusel olevate terminite selgust ja asjakohasust, sh nende ühtlustamise ja sisulise muutmise vajadust ning sobitumist ühtsesse süsteemi arvestades katastriüksuse sihtotstarbeid ja ehitise kasutamise otstarbeid. Novembri teisel nädalal toimunud fookusgrupi arutelul osales ka EPÜ juhatuse liikmeid. Järgmise aasta jaanuaris peaks uuringuga jõutama nii kaugele, et seda saab avalikkusele tutvustada.

Planeerimisgiidi kasutajauuring

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi tellimusel viiakse läbi kasutajauuringut planeerimisprotsessiga seotud väljakutsete mõistmiseks. Kasutajauuringust kogutud teadmiste põhjal valmib prototüüp, mille abil võiks lihtsustada planeeringute mõistmise protsessi kasutaja jaoks ning väheneda planeerimisvaldkonna ametnike koormust. Hetkel käivad huvigruppidega intervjuud, mida viivad läbi teenusdisainerid.

Turvalise ruumiloome projekt

Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) koostöös PricewaterhouseCoopers (PwC) koostab uuringut „Turvalise ruumiloome teadus- ja tõenduspõhise maailmapraktika analüüs“. Hetkel puudub PPA-l ülevaade turvalise ruumiloome valdkonnas rakendatavatest teadus- ja tõenduspõhistest meetoditest ning nende põhjal välja töötatud praktilistest lahendustest. Varasemad uuringud pole olnud edukad turvalisema elukeskkonna kujundamisel ennekõike politsei rolli ebaselguse tõttu, samuti teeb turvalise elukeskkonna kujundamist keeruliseks teema kompleksus ja osapoolte mitmekesisus. Kuna PPA kaasamine ja koostöö algatamine ruumiloomes on ebareeglipärane, siis ka PPA ametnike teadlikkus ja oskuslikkus planeeringute kooskõlastamisel piisavas detailsuses tagasisidet anda on vähene. Uuringu lõpptulemusena peaks valmima raamistik mis sisaldab PPA ametnikele praktilisi tööriistu. Analüüsi käigus selgitatakse välja KOV-i planeerimise praktikate ja koostöömudelite toimimise kitsaskohad ning turvalise ruumi käsitlemine ootused PPA-le. Ka selle uuringu raames käivad hetkel grüpiintervjuud. EPÜ-d esindab uuringus juhatuse esimees Kaie Enno.

Planeerija kutse

- **OSKA raport**

OSKA analüütiku Mare Uiboupinna sõnul on nõudlus kvaliteetse planeerimise järele väga suur. Täitmata planeerija ametikohti on nii riigiasutustes, omavalitsustes kui ka ettevõtetes. Planeerija rolli täidavad sageli inimesed, kel ei ole vajalikku erialast ettevalmistust, mistõttu ruumialaste otsuste kvaliteet kannatab. Hinnanguliselt puudub 30%-s kohalikes omavalitsustes planeerimisspetsialist. See tingib olukorra, kus planeeringute koostamine võtab palju aega ning pikalt seisma jäänud projektid vajavad juba uuendamist. Veelgi suurem probleem on, et ruumilise keskkonna planeerija õpe on killustunud mitme eriala vahel. Ka maastikuarhitektide järele on tööturul kasvav nõudlus, ent arhitekthe koolitatakse rohkem kui tööturg vajab. OSKA hinnangul tuleb arhitektide, maastikuarhitektide ja planeerijate koolituspakkumine vastavusse viia tööturu vajadustega. Planeerija õpe peab olema selgelt eristatud, kas siis eraldi õppekavana või muude õppekavade sees nõnda, et rohkem õppijaid oskaks teha teadliku valiku selle eriala kasuks. Samuti on vaja suurendada planeerijana tööle asuvate lõpetajate arvu.

OSKA raporti tulemused on leitavad Kutsekoja kodulehel.

Ehitus | OSKA uuringud

- **Kutse andja konkursil osalemine**

Eesti Planeerijate Ühing on ka edaspidi ruumilise keskkonna planeerija kutse andja. Juhatuse liikmed kaitsesid kutse andja konkursile esitatud taotlust kutsenõukogu ees 19. novembril. Uuel konkursil osalemiseks uuendati kutse andmise korda, muutus kutsekomisjoni koosseis ning taotlemise tasu. Esmataotlemise tasu tõuseb seniselt 466-lt eurolt 545-le ja taastõendamise tasu 381-lt 410-le eurole. Tasu tõus on seotud üldise elukalliduse ja riiklike maksude tõusuga.

Uuenenud kutsekomisjoni koosseis on järgmine:

- tööandjate esindajad – Pille Metspalu (Hendrikson DGE) ning Kalle Pungas (Saue Vallavalitsus);
- töötajad/spetsialistid – Indrek Ranniku (Tartu Linnavalitsus) ning Maila Kuusik (Tallinna Strateegiakeskus);
- koolitajad – Kadri Leetmaa (Tartu Ülikooli geograafia instituudi juhataja);
- ministeerium – Tiit Oidjärv (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium);
- kutse- ja erialaliidu esindajad – Piret Pallase (Eesti Maastikuarhitektide Liit) ning Tõnu Laigu (Eesti Arhitektide Liit).

Kutse taotlemise või taastõendamise eeltingimusena on lisaks kehtestatud planeeringule eriplaneeringute puhul lubatud ka asukohavaliku vastuvõtmise etapp. Kutse taastõendamisel on lisatud eeltingimus, et taotleja võib olla olnud ka planeeringu koostamise korraldaja rollis. Samuti on edaspidi aktsepteeritav riigi tasandi planeeringu vastuvõtmise staadium, sest kehtestamine ei ole alati planeerija töö kvaliteedi näitaja.

19. novembri Kutsekojas toimunud kutsenõukogus kinnitati ka uuendatud arhitektide ning maastikarhitektide kutsestandardid ja kutse andmise korrad.

Tuletame meelde, et maastikarhitektide kutsekomisjoni esindab ühingut Heiki Kalberg ja arhitektide kutsekomisjonis Tiina Skolimowski.

• **Kutse andmise voor 2024. a sügisel**

Vooru laekus kaks taotlust ning kutsekomisjon otsustas mõlemale taotleja kutse anda. Kokku on perioodil 2019-2024 väljastatud 32 kutsetunnistust. Kutse saanute nimekirjaga on võimalik tutvuda kutseregistris: [Avaleht - Kutseregister](#) .

Järgmine kutse andmise voor toimub 2025 veebruaris, dokumentide esitamise tähtaeg on 20. veebruar. Enne dokumentide esitamist tutvuge kindlasti ka uuenenud kutse andmise korraga.

X Tartu Planeerimiskonverents “Planeerida või mitte”

X Tartu Planeerimiskonverents toimub 15.-16. mail 2025 Eesti Rahva Muuseumis. Kümnenda juubelikonverentsi keskmes on ruumilise planeerimise olemuslikud küsimused – uuritakse, millised on ühiskonna ootused ruumilisele planeerimisele, mida see võimaldab ja milleks seda üldse vaja on. Peaettekannetes arutletakse, milline võiks olla ruumilise planeerimise roll majandusarengu suunamisel ja kuidas saab planeerimine toetada tasakaalustatud kestlikku arengut. Konverentsi sessioonide ideid saab esitada kuni **30. novembrini**. Täpsema info sessioonide ideede esitamise kohta leiab konverentsi veebilehelt <https://planeerimiskonverents.ut.ee/>.

Liikmemaksust

Aasta lõpp läheneb ning juhatusel on käsil liikmemaksude tasumiste ülevaatus. Kellel on käesoleva aasta liikmemaksu tasumine ununenud, leiab peagi oma postkastist sõbraliku meeldetuletuse. Tuletame ka meelde, et maikuu toimunud üldkoosoleku otsuse järgi on aastane liikmemaks 26-64 aastasele isikule **50 eurot**, nendest vanematele ja noorematele liikmetele **30 eurot**. Liikmemaksu tasumise info leiate ühingu veebilehelt planeerijad.ee/liikmed/.

Kuna meil on kahjuks liikmeid, kes ei ole liikmemaksu tasunud ka varasematel aastatel, peame vajalikuks meelde tuletada, et kevadel üldkoosoleku otsusega muudetud ühingu põhikirja punktile 2.10.1 on juhatusel õigus arvata liige ühingust välja, kui liige on olnud liikmemaksu tasumisega võlgnevuses üle 9 kalendrikuu.

Palume liikmemaksud tasuda hiljemalt selle aasta lõpuks.

Uued liikmed

Kolme kuu jooksul on ühing saanud viis uut liiget. Tere tulemast - Marlen Paabor, Evely Ehrpas, Olari Kärmas, Karmen Jääger, Kenneth Rivis.

Ühingu listi toimimisest

Selleks, et ühingu saadetud info jõuaks liikmeteni, on oluline teave toimivate kontaktide kohta. Juhatus on infolisti paremaks toimimiseks üle vaadanud kõik meiliaadressid. Kontrolli käigus ilmnes, et mitmedki e-maili aadressid on muutunud näiteks töökoha vahetuse tõttu, mistõttu on ühingul keeruline oma liikmeteni jõuda. Paneme kõigile ühingu liikmetele südamele, et kontaktandmete muutumisel annaksite sellest teada. See on lihtne. Lihtsalt tuleb aadressi muutusest kirjutada aadressil info@planeerijad.ee.

Uuendamisel on ka ühingu koduleht.

Üldist

Üldplaneeringute vaheülevaade. Ülevaate üldplaneeringutest käesoleva aasta oktoobri seisuga leiab planeerimine.ee/juhendid-ja-uuringud/.

Üleriigilise planeeringu 12.11.2024 toimunud uuringute päeva salvestust on võimalik ka järele vaadata: riigiplaneering.ee/avalik-uuringute-paev.

Ühingu juhatus
november, 2024

Järgmise infolehe osas ootavad ettepanekuid ning mõtteid Tiia ja Maila.